

Вікторія ОБШАРСЬКА

*Студентка Західноукраїнського
національного університету*

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ ТА ПАНДЕМІЙ

Енергетика в сучасному глобалізованому світі стала стратегічно важливою галуззю, що забезпечує якість життя та економічний розвиток країн. Наявність стабільного енергетичного сектору є основною передумовою для забезпечення сталого розвитку та національної безпеки країн. Проте, глобальні виклики, такі як кліматичні зміни, геополітичні конфлікти та пандемії, ставлять під сумнів стійкість та ефективність енергетичних систем шляхи подолання наслідків глобальних викликів для енергетичного сектору. У цій доповіді ми розглянемо взаємозв'язок між енергетичною безпекою, сталим розвитком та національною безпекою, а також визначимо шляхи подолання наслідків глобальних викликів для енергетичного сектору.

Слово «безпека» можна використовувати різними способами, але зазвичай воно сприймається як почуття захисту від загрози чи ворожості. Термін «енергетична безпека» з'явився в центрі уваги під час першої нафтової кризи в 1970-х роках і використовувався для опису потреби в безпеці від загрози зменшення доступності сирої нафти, яка тоді і досі є однією з основних джерел енергії. Однак такі чинники, як зміна клімату, а також екологічні та економічні фактори, беруться до уваги і до тепер.

Енергетична безпека є життєво важливим компонентом сталого розвитку, оскільки вона забезпечує надійне, доступне та екологічно чисте постачання енергії, необхідне для економічного зростання, соціального добробуту та захисту навколишнього середовища. Досягнення енергетичної безпеки вимагає багатовимірного підходу, який враховує такі аспекти, як диверсифікація джерел енергії, енергоефективність, розвиток відновлюваних джерел енергії, регулювання енергетичних ринків та посилення стійкості енергетичної інфраструктури.

Сучасний світ стикається з низкою взаємопов'язаних глобальних викликів, які суттєво впливають на енергетичну сферу. Зміна клімату призводить до підвищення частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ, таких як урагани, повені та посухи, що спричиняють пошкодження енергетичної інфраструктури та перебої в постачанні енергії. Геополітичні конфлікти та торговельні війни впливають на ціни та доступність енергоресурсів, створюючи нестабільність енергетичних ринків. Крім того, пандемії, як-от COVID-19, здатні значно дестабілізувати енергетичний сектор через зміни в попиті, виробництві та логістиці.

Саме ця пандемія спричинила значні потрясіння в енергетичному секторі. Зниження економічної активності, зміни в попиті на енергоресурси та порушення ланцюгів постачання є основними викликами, з якими стикається енергетика у цей час. Це призводить до коливань цін, зниження інвестицій, відстрочення планових ремонтів та модернізації інфраструктури. Для адаптації до таких ситуацій енергетичні компанії мають вживати заходів зі зміцнення стійкості та гнучкості своїх систем, включаючи диверсифікацію постачальників, вдосконалення системи управління ризиками та впровадження цифрових технологій.

Основні виклики для енергетичної безпеки під час кризових ситуацій:

1. Вплив на стратегії управління енергетичною безпекою:

- Зменшення попиту на енергію внаслідок обмежень та економічних труднощів.

- Порушення ланцюга постачання енергоресурсів через обмеження пересування товарів та людей.

- Зростання ризику кібератак на енергетичну інфраструктуру під час кризових ситуацій.

2. Роль сталого розвитку у забезпеченні енергетичної безпеки:

- Пріоритети енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії для зменшення залежності від вугільних палив.

- Прискорення трансформації до низьковуглецевого енергетичного сектору для зменшення викидів та забезпечення сталого розвитку.

3. Інновації та міжнародне співробітництво:

- Залучення новітніх технологій та цифровізації для підвищення ефективності та стійкості енергетичних систем.

- Співпраця між країнами та міжнародними організаціями у розробці та впровадженні інноваційних рішень для підтримки сталого розвитку та енергетичної безпеки.

Глобальні кризи та пандемії ставлять перед енергетичним сектором нові виклики, проте вони також створюють можливості для переосмислення та змін у напрямку сталого розвитку та забезпечення енергетичної безпеки. Спільні зусилля та інноваційні підходи є ключовими для вирішення цих проблем і забезпечення сталості енергетичного сектору у майбутньому.

Розвиток відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергетика та біоенергетика, є основою стратегією для підвищення енергетичної безпеки. Ці технології забезпечують екологічно чисте, невичерпне та доступне джерело енергії, знижуючи залежність від викопного палива та зменшуючи вразливість до цінових коливань та геополітичних ризиків. Крім того, відновлювана енергетика створює нові можливості для економічного

розвитку, зменшує викиди парникових газів і сприяє досягненню цілей сталого розвитку.

Енергетична безпека та сталий розвиток є взаємопов'язаними та життєво важливими в сучасному світі, особливо в контексті глобальних криз та пандемій. Для забезпечення енергетичної безпеки та досягнення цілей сталого розвитку необхідно вживати скоординованих заходів на національному та міжнародному рівнях. Ключовими напрямками мають бути: розвиток відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності, модернізація енергетичної інфраструктури, посилення регулювання енергетичних ринків та поглиблення міжнародного співробітництва. Лише комплексний підхід, який враховує економічні, екологічні та соціальні аспекти, дозволить побудувати стійкі та стабільні енергетичні системи, здатні протистояти глобальним викликам та забезпечити сталий розвиток суспільства

Забезпечення енергетичної безпеки та сталого розвитку в умовах глобальних викликів потребує посилення міжнародного співробітництва. Країни мають об'єднувати зусилля для розробки узгоджених стратегій, обміну передовим досвідом та мобілізації фінансових ресурсів для реалізації спільних ініціатив. Це включає співпрацю в галузі розвитку відновлюваної енергетики, підвищення енергоефективності, регулювання енергетичних ринків, а також координацію дій під час глобальних криз. Міжнародні організації, такі як ООН, Міжнародне енергетичне агентство та регіональні об'єднання, відіграють важливу роль у сприянні такому співробітництву.

Заключно, важливо підкреслити, що лише за умови спільних зусиль ми зможемо впоратися з викликами, які постають перед нами у зв'язку з глобальними кризами та пандеміями. І лише шляхом просування вперед разом ми зможемо забезпечити енергетичну безпеку та сталий розвиток для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Овчаренко Є. *Енергетична безпека держави економічна безпека підприємства енергетичної сфери: суть протистояння та його послаблення. Управління проектами та розвиток виробництва. 2016. № 1 (57). С. 83-96.*
2. Lishchynskyy I. *Spatial Concentration of Industry and Local Productive Systems in Ukraine. Folia Oeconomica. 2016. No 2 (320). P. 51–63*